

Moderna språk för döva och hörselskadade

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet moderna språk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i målspråket och kunskaper om områden och sammanhang där språket används. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin flerspråkighet samt tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften.

Genom undervisningen ska döva och hörselskadade elever ges möjlighet att i skrift, och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå språket, att kunna formulera sig och samspela med andra på språket, samt att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att underlätta kommunikationen när språkkunskaperna inte räcker till.

I mötet med språket ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen. Undervisningen i moderna språk ska även ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av olika livsvillkor samt kulturella och sociala förhållanden i områden och sammanhang där språket används.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i språket från olika källor. De ska också ges förutsättningar att kunna använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation. Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för språk och kulturer och förmedla nyttan av språkkunskaper.

Undervisningen i ämnet moderna språk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förståelse av målspråket i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal
- förmåga att formulera sig och kommunicera på målspråket i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Centralt innehåll

I årskurs 5–10, inom ramen för elevens val

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Åsikter och känslor.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.
- Dialoger och samtal.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form, samt sånger eller sångtexter.
- Meddelanden och information, till exempel på skyltar och i reklam.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet, till exempel med hjälp av förförståelse och bilder.
- Olika sätt att orientera sig i anvisade källor av olika slag för att hitta enkel information att använda i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland grammatiska strukturer och stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur ord, fasta språkliga uttryck och vardagsfraser används i olika situationer.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar.
- Strategier för att underlätta samtal, däribland omformuleringar, gester och frågor.
- Språkliga företeelser, däribland ord, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga kommunikationen.

I årskurs 5–7, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer.

- Enkla dialoger och samtal.
- Sånger eller sångtexter.
- Enkla meddelanden och enkel information.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord, till exempel genom att gissa och dra slutsatser med hjälp av sammanhanget.
- Sökning av mycket enkel, tydlig information i anvisade källor av olika slag, till exempel för att hitta klockslag, platser och namn.
- Språkliga företeelser i det språk eleverna möter, till exempel ord, fraser och uttal.
- Hur ord och vardagsfraser används i olika situationer.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger.
- Strategier för att underlätta interaktionen, till exempel gester och frågor.
- Språkliga företeelser för att förtydliga kommunikationen, till exempel ord, stavning och uttal.

I årskurs 8–10, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Målspråkets utbredning i världen.

Läsa och/eller lyssna – reception

- Tydligt språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form.
- Sånger eller sångtexter och dikter.
- Meddelanden och information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa läsningen till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer och stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala och/eller skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande språk.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

Inom ramen för elevens val

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **vanliga, enkla ord och fraser** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **mycket enkelt och i huvudsak begripligt med enstaka vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **mycket enkelt och i huvudsak begripligt med enstaka vanliga ord och fraser**. Dessutom använder eleven strategier som i **någon mån** underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 7

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **enkla ord och fraser** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **mycket enkelt och begripligt med vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **mycket enkelt och begripligt med vanliga ord och fraser**. Dessutom använder eleven strategier som i **viss utsträckning** underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 7

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt och relativt tydligt med vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och relativt tydligt med vanliga ord och fraser**.

Dessutom använder eleven strategier som underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Inom ramen för elevens val

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven förstår **vanliga ord och enkla fraser** i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven hittar enkel information i anvisade källor samt använder **på ett delvis relevant sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt och begripligt med enstaka ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och begripligt med enstaka ord och fraser**. Dessutom använder eleven strategier som i **någon mån** underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 10

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven förstår **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven hittar enkel information i anvisade källor samt använder **på ett relevant sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt och relativt tydligt med fraser och meningar**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och begripligt med ord, fraser och meningar**.

Dessutom använder eleven strategier som i **viss utsträckning** underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 10

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven förstår **huvudsakligt innehåll och väsentliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven hittar enkel information i anvisade källor samt använder **på ett relevant och effektivt sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt, relativt tydligt och till viss del sammanhängande**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och relativt tydligt med ord, fraser och meningar**. Dessutom använder eleven strategier som underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Inom ramen för språkval

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **vanliga, enkla ord och fraser** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **mycket enkelt och i huvudsak begripligt med enstaka vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **mycket enkelt och i huvudsak begripligt med enstaka vanliga ord och fraser**. Dessutom använder eleven strategier som i **någon mån** underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 7

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **enkla ord och fraser** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **mycket enkelt och begripligt med vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **mycket enkelt och begripligt med vanliga ord och fraser**. Dessutom använder eleven strategier som i **viss utsträckning** underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 7

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 7

Eleven förstår **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om välbekanta ämnen.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt och relativt tydligt med vanliga ord och fraser**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och relativt tydligt med vanliga ord och fraser**.

Dessutom använder eleven strategier som underlättar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett mycket enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Inom ramen för språkval

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven förstår och tolkar **det mest väsentliga** av innehållet i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av källor samt använder **på ett delvis relevant sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt och begripligt med fraser och meningar**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och begripligt med ord, fraser och meningar**.

Dessutom använder eleven strategier som i **någon mån** underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 10

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven förstår och tolkar **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av källor samt använder **på ett relevant sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **enkelt, relativt tydligt och till viss del sammanhängande**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och relativt tydligt med ord, fraser och meningar**.

Dessutom använder eleven strategier som i **viss utsträckning** underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **på ett enkelt sätt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 10

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven förstår och tolkar **helheten och väsentliga detaljer** i tydligt, enkelt språk om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av källor samt använder **på ett relevant och effektivt sätt** det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag formulerar sig eleven **i någon mån varierat, relativt tydligt och relativt sammanhängande**.

I interaktion uttrycker sig eleven **relativt tydligt med ord, fraser och meningar** samt **i någon mån anpassat** till syfte, mottagare och situation. Dessutom använder eleven strategier som underlättar och förbättrar interaktionen.

Eleven kommenterar **översiktligt**, på målspråket, förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.